

Túl az Éperencián

„Egy, megérett a meggy,
Kettő, csipkebokor vessző,
Három, te leszel a párom...”

Ugye, tudjátok folytatni a mondókát, ami valamikor a számolás megtanulását segítette megkönnyíteni?

Azt ígértem a múltkor, hogy a számsor első három számjegyével folytatjuk a kutatásainkat. Már megtapasztalhatóak, hogy nagyon szeretem a szólásokat, közmondásokat. Összegyűjtöttem egy párat a számsor első három számjegyéről, nagyon tanulságosak!

- *Egyet mondok, kettő lesz belőle*
- *Abol egy van, ott egy sincs*
- *Se nem egy, se nem kettő*
- *Annyi, mint kétszer kettő*
- *Kettő helyett hármat lát*
- *Megmutatom neki, hány a kettő*
- *Több nála a kettő*
- *Több kettőnél*
- *Abol ketten esznek, jut a harmadikra is*
- *Kettőn áll a vásár*
- *Olyan arcot vág, mint aki háromig sem tud számolni*
- *Három a magyar igazság*
- *Három a tánc*

S milyen tartalmak, jelentések társíthatók ezekhez a számokhoz? Sokféle, olykor igen bonyolult magyarázatokat találtam.

EGY (1):

Az azonosság, az eredendő egység száma, sajátos jelentést hordoz. Csak önmagával osztható, egyben azonban az összes többi szám osztója is. Egyszerre racionális és irracionális szám. Az ősi egység, a teljesség, az egész, a legfelsőbb lény, az istenség szimbóluma. Az egynek nincs párja. Geometriai analógiája a kör és a gömb. A számok sorozata vele kezdődik és nyúlik a végtelenbe. Nem valós mennyiséget jelöl, hanem maga a lét, a kozmikus centrum. Az egy Minden és a Minden egy. Az álmokban megjelenő kétely előtti biztonság, az eredendő kezdet, egyben minden lehetőség összege. Így egyszerre szimbóluma a kezdetnek

és végnek, az örök körforgás belőle indul ki és hozzá tér vissza.

A legarchaikusabb szövegekben rendkívül ritkán fordul elő, vagy elő sem fordul. Ebből többen arra következtetnek, hogy az egy általában nem annyira a sorozat első elemét jelenti mai értelemben, hanem inkább a teljességet, az egységet. A tökéletes teljesség jelenti a számolás egységét, s ez ad magyarázatot arra, hogy a tökéletes teljesség olyan képi megjelenítéseinek, mint az isten vagy a kozmosz, jellemzője az egyes szám. Az egy a misztikus középpont, a létező közép térben és időben egyaránt.

KETTŐ (2):

Az első páros szám a számsorban. A kettő önmagával összeadva ugyanannyit ad végeredményül, mint önmagával megsorozva, és ezzel egyedül áll a természetes számok halmazában. Geometriai analógiája a két pont, a vonal és a szög.

Az egy kettéosztásának eredménye, a megosztottság, a konfliktus, a mozgás és az egyensúly szimbóluma. A kettő sugallja azt a gondolatot, hogy a minden létező alapja, az oszthatatlan tökéletes egység részei egymást kiegészítik, mint a nő és férfi, az ég és a föld, az éjszaka és a nappal, mint a kozmosz tér- és időstruktúrájának jelentése. Azt erősíti, hogy a dolgok párosak.

A kettővel születnek tehát a nemek, az ellentétek. Az egy a teremtő, az ideák világához tartozik, a kettő a teremtetten lények és a másolat világához. Az egy a Forma, a kettő az Anyag. Míg az egy a tökéletesség, az egész jelképe, addig a kettő az eltorzulást, a megzavarodást hozza létre. Minden ember őseredeti élményéhez, az Én és a Te, az Egyik és Másik érzékeléséhez kötődik. A földi létforma száma: az ember földi lakhelyének két kapuja van, az egyik, hogy belépjen, a másik, hogy eltávozzék, azaz megszülessék és meghaljon. A bibliai teremtetéstörténetben Isten szétválással teremt: „*Kezdetben teremté Isten az eget és földet*”.

HÁROM (3):

Az Egy hármasság természetét fejezi ki. A három az egy és a kettő egyesülésének az eredménye. A hármat az egyik legfontosabb szakrális számnak tartják. Az $1 + 2 = 3$ azt szimbolizálja, hogy az ég és a föld egyesülése létrehozta az embert, s ezzel teljessé lett az isteni megnyilvánulás. Ezért a három a tökéletességet, az Isteni világmindenség emberi rendjét, a Világ hármasságát szimbolizálja. A legismertebb hármasságok: apa-anya-gyermek, Nap-Hold-csillag, múlt-jelen-jövő, a katolikus Szentháromság, a három isteni erény, a három királyok, (háromszor veri Lúdas

Matyi vissza Döbröginek a botütést, a libáktól való megfosztottságot). De számos hagyományban az első szám a három, ezt tekintik tökéletes számnak. Az Isten, az univerzum és az ember spirituális és intellektuális belső rendjének kifejezője. Az Én és a Te, az Egyik és a Másik szétválasztottsága és ellentéte fölött létrejövő újbóli egység. Az ég az egy, az apa, a föld a kettő, az anya, az ember, a három, az ő gyermekük. Az ember egyben összekötő is az ég és a föld között, a fenti és a lenti, a szellemi és az anyagi világ között. A püthagoreizmus szerint a három az első páratlan szám (az egyet nem mennyiségként, hanem öselvként tartva számon). Első abban is, hogy van kezdete, közepe és vége. Így tökéletes, arányos szám. A béke és a megegyezés szimbóluma. Platonnál a három az Arányosság és az Egység mint Sokaság szimbóluma: „... *kezdetben tűzből és földből formálta isten a mindenség testét. De pusztán kettőt harmadik nélkül megfelelően egyesíteni lehetetlen, kell, hogy valami kötelék legyen közöttük közepén, amely kettőjüket összetartja*”. Arisztotelész a Lélek, az egy, és az Anyag, a kettő egyesülésének tekintette a Formát, a hármat.

Kiss Dénes *Bábel előtt* című tanulmányában a számok erején, a nyelvtant is meghatározó magatartásukon tündöklik, s azon, hogy miféle nyelvi

jelenségek utalnak a számok logikájára a magyar nyelv rendszerében. Példákkal érzékelteti gondolatait, megoldásait.

EGY: 1 – ELSŐ

Egyed, egyedül, egyedi, egyén, egyéniség, egyöntetű, egyivású, együtt, egymás, egyke, egység, egyenes, egyezmény, egyetem, egyenlő, mind-egy, elegy, özvegy, ... több mint 200 olyan szót, szóösszetételt talált, ami- ben az egy jelentéssel van jelen.

KETTŐ: 2 – MÁSODIK (kettedik)

Más, mása, másol – felveti a hasonmás, a máz, a maszok szavak tartalmi idesorolásának lehetőségét.

Két, kétely, kétség – az örök emberi bizonytalanság akkor lép föl, ha valamiből már legalább kettő van... Ma már nagyon kevés szavunkban van jelen a kettő és a más.

HÁROM: 3 – HARMADIK

Azt állapítja meg, hogy szinte nem is képzünk vele szavakat, mert a *harmad, háromság, háromszög* mellé nem igen talált mást, ami a három tartalmi és mennyiségi kifejezését gazdagítaná.

A következő alkalommal a szimmetriát, azaz az arányosságot fogjuk boncolgatni! Köszönöm, hogy velem tartottatok!

Láposi Terka